

DOI: [10.32702/2307-2105-2022.2.101](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.2.101)

УДК 331.56:305 (477.72)

Д. В. Ковальов,

*к. с.-г. н, доцент, доцент кафедри загальноекономічної підготовки, Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрно-економічний університет», м. Херсон
ORCID ID: 0000 – 0002 – 3672 - 7063*

ГЕНДЕРНА ОЦІНКА РІВНЯ БЕЗРОБІТТЯ ТА ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

D. Kovalyov

*PhD in Agricultural Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of General Economics, State Higher Educational Institution
"Kherson State Agrarian and Economic University", Kherson*

GENDER ASSESSMENT OF THE LEVEL OF EMPLOYMENT AND EMPLOYMENT OF THE POPULATION OF KHERSON REGION

У статті проаналізовані та виявленні соціально-демографічні та соціально-економічні аспекти гендерних проблем використання трудового потенціалу на рівні Херсонської області. Встановлено значне кількісне переважання жінок над чоловіками у постійному населенні Херсонської області, прослідковується їх переважання у віці старшому за працездатний, саме така ситуація пояснюється значним розривом у тривалості життя жінок і чоловіків. Вказується на зростання обсягів і темпів депопуляції населення, погіршення його кількісних та якісних характеристик та посилення гендерних диспропорцій. Встановлено, що рівень економічної активності жінок протягом аналізованого періоду був нижчим за відповідний показник серед чоловіків на 15,4%. Чисельність економічно неактивного населення зростає. Встановлено, що в середньому жінок менше серед безробітних, також серед економічно активного населення Херсонської області частка жінок, що мають повну вищу освіту більша за частку чоловіків. Чоловіки традиційно мають найвищий показник за повним загальним середнім та професійно-технічним рівнем освіти. Наведено, що за причинами незайнятості у 2020 р. найбільшу питому вагу серед причин безробіття, серед жінок складають звільнені з економічних причин, серед чоловіків – звільнені за власним бажанням, за угодою сторін. Дія чинників, що зумовлюють відмінності в розмірі середньої заробітної плати жінок і чоловіків, досі зберігається системний характер. Розроблено практичні рекомендації щодо шляхів забезпечення гендерної рівності.

The article analyzes and identifies socio-demographic and socio-economic aspects of gender issues of labor potential at the level of Kherson region. A gender portrait of the region has been created and practical recommendations on ways to ensure gender equality have been developed.

A significant quantitative predominance of women over men in the permanent population of the Kherson region has been established, their predominance is older than able-bodied, and this situation is explained by a significant gap in the life expectancy of women and men. It indicates the

growth of the volume and rate of depopulation of the population, the deterioration of its quantitative and qualitative characteristics and the strengthening of gender disparities.

It was found that the level of economic activity of women during the analyzed period was lower than the corresponding figure among men by 15.4%. The number of economically inactive population is growing. It was found that on average there are fewer women among the unemployed, and among the economically active population of Kherson region the share of women with higher education is higher than the share of men. Men traditionally have the highest level of complete general secondary and vocational education.

It is stated that due to unemployment in 2020, the largest share among the causes of unemployment, among women are fired for economic reasons, among men - fired at their own request, by agreement of the parties. It is established that the effect of factors that cause differences in the size of the average wage of women and men is still systemic. The largest gender pay gap in 2020 is observed in the following areas: temporary accommodation and catering, financial and insurance activities, health care and social assistance, arts, sports, entertainment and recreation.

At that time, the lowest gender pay gap was observed in real estate, professional, scientific and technical activities, and activities in the field of administrative and support services.

Practical recommendations on ways to ensure gender equality have been developed. In order to work purposefully in the context of public reforms at the state level, the subject of gender policy, purpose and resources must be clearly defined.

Ключові слова: *гендерні дослідження; гендерна рівність; гендерна нерівність; зайнятість; безробіття; ринок праці; заробітна плата.*

Key words: *gender research; gender equality; gender inequality; employment; unemployment; labor market; wages.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Гендерні дослідження на сьогоднішній день є особливо актуальними в суспільстві в цілому, особливо у сфері дослідження динаміки нерівності в контексті соціально-економічного розвитку України та її регіонів. Процес соціально-економічного розвитку України супроводжується посиленням диференціації суспільства. Одним із проявів є гендерна нерівність, що нині притаманна всім суспільствам, незалежно від політичного устрою та рівня соціально-економічного розвитку, і проявляється в нерівних можливостях жінок і чоловіків щодо структур влади, сфери освіти та зайнятості. Доходу та власності. Розв'язання гендерних проблем потребує концептуального визначення, формування та реалізації гендерної політики як основи гендерної культури і розвитку соціально-економічної активності жінок та чоловіків. Такі гендерні дослідження мають бути спрямовані на забезпечення загальнолюдської справедливості щодо рівних прав та можливостей особи, незалежно від статі, соціального розвитку суспільства та економічного зростання держави на основі ефективного використання людського потенціалу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вказаній проблематиці, зокрема дослідженням розв'язання гендерних проблем, присвячена доволі широка література авторства вітчизняних фахівців. У її межах працювали знані науковці Ш. Берн, Є. Ільїна, Е. Лібанова, Т. Мельник, П. Ренкін та багатьох інших вчених. Але в даних дослідженнях недостатньо уваги приділено регіональним гендерним проблемам використання трудового потенціалу та шляхам вирішення гендерної нерівності на регіональному рівні.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою даного дослідження є висвітлення гендерних особливостей використання трудового потенціалу регіону, створення гендерного портрету Херсонської області та розробка практичних рекомендацій щодо шляхів забезпечення гендерної рівності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Європейський Союз приділяє значну увагу питанням гендерної рівності. З метою її забезпечення Рада Європи приймає стратегії, розраховані на певний період. У березні 2018 року було запроваджено Стратегію гендерної рівності на 2018 – 2023 роки, яка визначає шість цілей, а саме: боротьба з гендерними стереотипами та гендерною дискримінацією; запобігання та боротьба з насильством щодо жінок; гарантування рівного доступу жінок до правосуддя; досягнення рівної участі жінок та чоловіків у прийнятті політичних та громадських рішень; реалізація стратегії досягнення гендерної рівності в політиці та усіх заходах; захист прав іммігранток, біженок, жінок і дівчат, які шукають притулку [1].

Оцінка ефективності реалізації механізму забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків у всіх сферах життя суспільства та впровадження європейських стандартів рівності потребує відповідного інформаційного забезпечення. Розширення переліку індикаторів, де агрегованих за ознакою статі, відповідно до міжнародних стандартів, є одним з інструментів для моніторингу забезпечення гендерної рівності. Без аналізу демографічної ситуації не можливо створення гендерного портрету, як окремо Херсонської області, так і України в цілому.

Станом на 1 січня 2021 р. розподіл постійного населення Херсонської області за статтю та типом поселення мав такі показники: кількість жінок – 543798 осіб, чоловіків – 471477 осіб, на 1000 жінок припадало 867 чоловіків; серед міського населення жінок – 339455 осіб, чоловіків – 281923 осіб, на 1000 жінок припадало 830 чоловіків; сільське населення: жінок – 204343 осіб, чоловіків – 189554 осіб, на 1000 жінок припадало 928 чоловіків.

Починаючи з 1991 р. кількість жінок скоротилася на 122651 осіб або на 18,4%, чоловіків на 114518 осіб або на 19,5%. Найбільш суттєве скорочення спостерігалось серед чоловіків міського населення (21,2%). Що стосується жінок, то цей показник найгірший у жінок проживаючих у сільській місцевості (19,4% проти 17,8% у міській місцевості).

Розподіл постійного населення за окремими віковими групами станом на 1 січня 2021 р., серед жінок був такий: у віці 0 – 14 років – 78885 осіб (частка в загальній кількості населення – 14,5%), у віці 15 – 64 роки – 351585 осіб (64,7%), у віці 65 років і понад – 113328 осіб (20,8%); серед чоловіків у віці 0 – 14 років – 84084 осіб (17,8%), у віці 15 – 64 роки – 331580 осіб (70,3%), у віці 65 років і понад – 55813 осіб (11,9%) .

Отже, окрім значного кількісного переважання жінок над чоловіками у постійному населенні Херсонської області, прослідковується їх переважання у віці старшому за працездатний, саме така ситуація пояснюється значним розривом у тривалості життя жінок і чоловіків. Так середня тривалість життя при народженні за період 2011 – 2020 рр. майже не змінювалась, у жінок (у межах 75,03 до 75,95 років), у чоловіків 64,45 – 65,71 років. Це при тому, що у 2020 р. кількість зареєстрованих живонароджених дівчаток була 3620 осіб, що на 469 осіб (11,5%) менше ніж у 2019 р., хлопчиків – 4030 осіб (на 255 осіб або 6,3% менше ніж у 2019 р.) [2].

Можна констатувати, що в Херсонській області простежуються гострі соціально-демографічні проблеми, серед яких перш за все слід зазначити зростання обсягів і темпів депопуляції населення, погіршення його кількісних та якісних характеристик та посилення гендерних диспропорцій. Так, кількість зареєстрованих померлих по області у 2020 р. серед жінок становила 8490 осіб проти 7933 осіб у 2019 р. (на 7%), серед чоловіків 8567 осіб проти 8094 осіб у 2019 р. (5,5%). В основному вмирають від хвороби системи кровообігу та новоутворень. При цьому жінки частіше вмирають від хвороби системи кровообігу, а чоловіки від новоутворень. Чоловіки в середньому в 3 рази частіше хворіють на туберкульоз та в 4 рази частіше помирають від зовнішніх причин (здебільшого від нещасних випадків на транспорті, дії алкоголю та навмисних самоушкоджень). Ці дані можна використати для розробки соціальної регіональної політики [3].

Відсутність узгодженого впливу на зайнятість населення з боку адміністративних, економічних, освітніх, соціально-трудових регіональних структур, слабка розвиненість інструментів та механізмів оцінки стану сфери праці та зайнятості, низька ефективність управлінських впливів на суб'єкти господарювання і населення, яка бажає брати участь у суспільно-корисній праці, вказує на відсутність в сучасних умовах науково обґрунтованого підходу до управління зайнятістю населення в регіоні. Гендерний аспект цієї проблеми потребує ще більшого вивчення та вдосконалення. У той же час, незважаючи на спільність завдань з питань реформування сфери соціально-трудових відносин, мають місце свої специфічні проблеми в галузі праці та зайнятості.

Сучасна концепція використання людських ресурсів, яка була розроблена МОП і прийнята в Україні, передбачає визначення статусу економічної активності конкретних осіб за характером їхньої діяльності у звітному періоді на основі правил пріоритетності, які надають беззаперечну перевагу перед відсутністю активності. При цьому зайнятість визначається за 1-годинним критерієм відпрацьованого у звітному періоду часу, а безробіття – повною відсутністю роботи. Правила пріоритетності забезпечують безпосередній взаємозв'язок між зайнятістю, робочим часом, виробництвом продукції і доходом від трудової діяльності [4].

Сформована ситуація висуває в розряд першочергових завдань дослідження гендерних особливостей розвитку сфери зайнятості та вироблення методологічних і прикладних підходів до вдосконалення економічної активності жінок та населення загалом.

Середньооблікова кількість економічно активного населення Херсонської області віком 15-70 років у 2020 р., порівняно у 2019 р., зменшилася на 13,7 тис. осіб і становило 490,1 тис. осіб або 64,1%. Із зазначеної кількості громадян 434,5 тис. осіб були зайняті економічною діяльністю, а решта – 55,6 тис. осіб відповідно до методології Міжнародної організації праці (МОП), класифікувалися як безробітні. Рівень економічної активності населення у 2020 році становив 64,1% (проти 65,2% у 2019 р.), у т. ч. рівень економічної активності жінок – 56,8% (проти 57,9% у 2019 р.), чоловіків – 72,2% (проти 73,3% у 2019 р.). Стосовно гендерної складової, рівень економічної активності жінок протягом аналізованого періоду був нижчим за відповідний показник серед чоловіків на 15,4% (табл. 1).

Таблиця 1.
Населення Херсонської області за статусом участі в складі робочої сили, тис. осіб

	Жінки		Чоловіки	
	2019 р.	2020 р.	2019 р.	2020 р.
Населення у віці 15 – 70 років	405,7	401,3	366,8	363,4
Робоча сила	234,8	227,8	269,0	262,3
у тому числі:				
зайняті	216,2	196,8	239,1	237,7
безробітні (за методологією МОП)	18,6	31,0	29,9	24,6
Особи, які не входять до складу робочої сили	170,9	173,5	97,8	101,1
у тому числі:				
студенти (учні) денної форми навчання	20,8	23,0	25,3	27,4
пенсіонери	95,0	93,7	62,5	65,3
інші	55,1	56,8	10,0	8,4

Джерело: розраховано за даними [5,6]

Чисельність економічно неактивного населення зростає (на 2,5%). Найбільшу питому вагу складали пенсіонери (у жінок – 54-55,6%, чоловіків – 63,9-64,6%). Що стосується інших осіб, які не входять до складу робочої сили то цей показник у жінок майже у 5 разів вищий.

Це пояснюється нестабільністю ситуації в країні у зв'язку з воєнними діями, пандемією, зниженням платоспроможності населення а відповідно і зниженням обсягів виробництва та обслуговування. Що призвело до масових скорочень з робочих місць по всій території України.

Найвищий рівень економічної активності був характерним для осіб віком 40-59 років (49,1% серед всього населення, 53,9% та 45,0% серед жінок та чоловіків відповідно у 2019 році, аналогічно – 49,6%, 54,1%, 46,7% у 2020 році), а найнижчий – для молоді віком 15-24 років та осіб віком 60-70 років.

У 2020 році лише у 10 областях країни рівень зайнятості населення віком 15-70 років перевищував середній показник по Україні (49,9%). При цьому найвищий показник був у м. Київ – 56,0% (58,2% у жінок, 65,9% у чоловіків). Що стосується Херсонської області, то вона входить до складу 10 регіонів країни, які перевищують середній показник по країні, її результат – 50,5% (49,0% жінок, 65,4% чоловіків).

У 2020 році лише у 10 областях країни рівень зайнятості населення віком 15-70 років перевищував середній показник по Україні (49,9%). При цьому найвищий показник був у м. Київ – 56,0% (58,2% у жінок, 65,9% у чоловіків). Що стосується Херсонської області, то вона входить до складу 10 регіонів країни, які перевищують середній показник по країні, її результат – 50,5% (49,0% жінок, 65,4% чоловіків) (табл. 2).

Таблиця 2.
Економічно активне населення Херсонської області за віковими групами та статтю

	2019 р.			2020 р.		
	Все населення	Жінки	Чоловіки	Все населення	Жінки	Чоловіки
Економічно активне населення у віці 15 – 70 років, тис. осіб	503,8	234,8	269,0	490,1	227,8	262,3
у тому числі за віковими групами у % до підсумку						
15 – 24 роки	7,8	6,7	8,8	7,7	6,9	8,3
25 – 29 років	11,8	10,0	13,3	11,5	9,5	13,2
30 – 34 роки	15,3	14,1	16,4	15,0	13,8	16,1
35 – 39 років	13,9	13,6	14,2	14,4	14,1	14,7
40 – 49 років	25,5	27,1	24,2	25,5	26,6	24,5
50 – 59 років	23,6	26,8	20,8	24,1	27,5	21,2
60 – 70 років	1,8	1,5	2,2	1,7	1,5	1,9
працездатного віку	98,1	98,5	97,8	98,3	98,5	98,1

Джерело: розраховано за даними [5,6]

У 2020 році лише у 10 областях країни рівень зайнятості населення віком 15-70 років перевищував середній показник по Україні (49,9%). При цьому найвищий показник був у м. Київ – 56,0% (58,2% у жінок, 65,9% у чоловіків). Що стосується Херсонської області, то вона входить до складу 10 регіонів країни, які перевищують середній показник по країні, її результат – 50,5% (49,0% жінок, 65,4% чоловіків).

В середньому жінок менше серед безробітних. Це можна пояснити тим, що жінки більше “чіпляються” за роботу, навіть якщо їх не зовсім задовольняють умови праці. Дискримінація жінок виявляється ще на стадії їх прийняття на роботу. Роботодавці віддають перевагу чоловіку, навіть якщо жінка має таку ж освіту та

професійну підготовку. Доцільно зазначити, що серед економічно активного населення Херсонської області частка жінок, що мають повну вищу освіту більша за частку чоловіків (30,8% проти 22,1%) (табл. 3).

Таблиця 3.

Економічно активне населення Херсонської області у віці 15-70 років за рівнем освіти та статтю у 2020 році

	Все населення	Жінки	Чоловіки
Економічне активне населення, тис. осіб	490,1	227,8	262,3
у тому числі мають освіту, у % до підсумку			
повну вищу	26,2	30,8	22,1
базову вищу	1,6	2,0	1,3
неповну вищу	19,0	22,2	16,2
повну загальну середню	23,2	20,7	25,4
професійно-технічну	25,0	19,7	29,6
початкова загальна, середня, не мають освіти	5,0	4,6	5,4

Джерело: розраховано за даними [5,6]

Чоловіки традиційно мають найвищий показник за повним загальним середнім та професійно-технічним рівнем освіти. Ці гендерні відмінності пов'язані із традиціями і стереотипами, які склалися в цьому суспільстві протягом довгого часу.

Разом із збільшенням чисельності безробітних на 7,1 тис. осіб, середня тривалість пошуку роботи у жінок залишається стабільною – 5 місяців, а у чоловіків зросла на 1 місяць і становила у 2020 році – 6 місяців (табл. 4).

Таблиця 4.

Безробітне населення Херсонської області (за методологією МОП) за тривалістю пошуку роботи, тис. осіб.

	2019 р.			2020 р.		
	Всього	Жінки	Чоловіки	Всього	Жінки	Чоловіки
Безробітне населення у віці 15-70 років, усього	48,5	18,6	29,9	55,6	31,0	24,6
з них особи, які шукали роботу, намагались організувати власну справу	48,2	18,4	29,8	55,3	30,9	24,4
у тому числі за тривалістю пошуку роботи:						
до 1 місяця	7,6	3,2	4,4	10,0	5,9	4,1
від 1 до 3 місяців	14,4	4,7	9,7	12,4	7,8	4,6
від 3 до 6 місяців	13,9	5,0	8,9	18,4	9,4	9,0
від 6 до 9 місяців	7,1	4,0	3,1	6,5	4,7	1,8
від 9 до 12 місяців	2,9	0,8	2,1	1,3	0,9	0,4
12 місяців і більше	2,3	0,7	1,6	6,7	2,2	4,5

Джерело: розраховано за даними [5,6]

У 2020 році різко зросла чисельність жінок які шукали роботу або намагались організувати власну справу (майже у 1,7 раз), натомість у чоловіків цей показник скоротився на 5,4 тис. осіб. Переважання потреби в чоловічих кадрах зумовлено сучасною структурою української економіки. На сучасній, постіндустріальній стадії соціального розвитку структура зайнятості населення змінюється в бік розширення праці у сфері послуг, де створюються спеціальні можливості для жінок. Ця сфера виявилася найбільш вразливою під час пандемії.

За причинами незайнятості у 2020 р. ситуація є наступною: найбільшу питому вагу серед причин безробіття серед жінок складають звільнені з економічних причин – 32,9%, серед чоловіків – звільнені за власним бажанням, за угодою сторін (28,8%) (табл. 5).

Таблиця 5.

Безробітне населення віком 15-70 років за причинами незайнятості у Херсонській області, 2020 рік, %

Причини незайнятості	Жінки	Чоловіки
звільнені з економічних причин	32,9	22,8
звільнені за власним бажанням, за угодою сторін	20,0	28,8
звільнені у зв'язку з закінченням строку контракту або договору найму	4,8	12,6
не працевлаштовані після закінчення закладів освіти	12,6	10,6
робота має сезонний характер	21,0	17,1
не зайняти через виконання домашніх (сімейних) обов'язків тощо	2,2	1,2
звільнені за станом здоров'я, через оформлення пенсії	1,3	5,3
інші причини	5,3	1,6

Джерело: розраховано за даними [5,6]

Чоловіки частіше звільняються за станом здоров'я та через оформлення пенсії, жінки з інших причин. Ці причини пояснюються тим, що жінки, як і раніше, залишаються основними піклувальницями для дітей та літніх людей. Не менш важливою проблемою, що пов'язана з впливом гендерних стереотипів залишається домашнє насильство та сексуальні домагання.

Різні форми насильства щодо жінок можуть мати серйозні наслідки з точки зору працездатності постраждалих осіб.

Дія чинників, що зумовлюють відмінності в розмірі середньої заробітної плати жінок і чоловіків, досі зберігається системний характер. Окремі дослідження наголошують на зростанні рівня професійної сегрегації за ознакою статі. В умовах якої посилюється концентрація жінок у традиційно "жіночих" сферах діяльності, що характеризується нижчими рівнями оплати праці. До цієї групи на вітчизняному ринку праці належать види економічної діяльності, що потребують досить високої кваліфікації, у тому числі розумової та творчої праці, проте не забезпечують високих заробітних плат – освіта, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, державне управління, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування.

З іншого боку, численні дослідження засвідчують, що розширення можливостей жінок сприяє економічному зростанню і соціальному розвитку країни, формуванню більш стійких та інклюзивних громад. Як показують оцінки Європейського інституту з питань гендерної рівності (ЄГІР), просування рівності жінок і чоловіків може призвести до створення 10 млн. додаткових робочих місць до 2050 р. та зростання зайнятості населення майже до 80%. Відповідно, в цьому регіоні майже на 10% може зрости ВВП в розрахунку на душу населення. Очікується, що прогрес у сфері гендерної рівності матиме позитивний вплив і на демографічні процеси в ЄС. Іншими словами, розширення економічних можливостей жінок приносить користь усім представникам суспільства – жінкам, чоловікам, дітям [7].

У Херсонській області традиційно, суттєві гендерні відмінності в оплаті праці спостерігаються в галузі промисловості, де заробітна плата жінок становила лише 75,9% середньої заробітної плати чоловіків у 2020 році (відповідно 8989 грн проти 11845 грн) (табл. 6).

Таблиця 6.

Середньомісячна заробітна плата працівників Херсонської області за видами економічної активності у 2020 р

	2020 рік		
	Жінок, грн	Чоловіків, грн	Заробітна плата жінок до заробітної плати чоловіків, %
Усього	8910	9949	89,6
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	7124	8481	84,0
з них сільське господарство	7072	8526	82,9
Промисловість	8989	11845	75,9
Будівництво	9158	9141	100,2
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	7225	8264	87,4
транспорт	6911	7629	90,6
складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту	9517	10893	87,4
Тимчасове розміщування й організація харчування	5363	6844	78,4
Інформація та телекомунікації	8882	9199	96,6
Фінансова та страхова діяльність	12799	15143	84,3
Операції з нерухомим майном	6575	6613	99,4
Професійна, наукова та технічна діяльність	8720	9720	89,7
з неї наукові дослідження та розробки	7285	7475	97,5
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	6841	7100	96,4
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	13824	12517	110,4
Освіта	8837	8498	104,0
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	8359	9898	84,5
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	6095	7991	84,5
Надання інших видів послуг	4641	5531	83,9

Джерело: розраховано за даними [3]

Найбільший гендерний розрив в оплаті праці в 2020 р. спостерігається в наступних сферах: тимчасове розмішування й організація харчування (78,4%), фінансова та страхова діяльність (84,3%), охорона здоров'я та надання соціальної допомоги (84,5%), мистецтво, спорт, розваги та відпочинок (84,5%).

В той час найнижчий гендерний розрив в оплаті праці спостерігався в операції з нерухомим майном, професійна, наукова та технічна діяльність, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (99,4%, 89,7%, 96,4% відповідно).

Таким чином, зайнятість чоловіків пов'язана у технологічних видах промисловості (зазвичай пов'язаних зі шкідливими умовами праці). Зрозуміло, що ці сегменти зайнятості здатні забезпечити рівень заробітної плати значно вищий від середнього. Незважаючи на підвищення реальних доходів населення, передусім заробітної плати, зокрема збільшення її частки у доходах та ВВП, загальний рівень доходів залишається вкрай низьким, а також існування їх невинуватеної регіональної диференціації та галузевої диспропорції (у 2020 році у фінансовій діяльності середньомісячна заробітна плата у чоловіків становила 15143 грн., а у сільському господарстві – 8526 грн.) призводить до кризи мотивації трудової діяльності та зниження економічної активності населення.

Це дозволило зробити висновок, що мінімальна заробітна плата, як і раніше, не виступає в ролі соціального стандарту оплати праці, а залишається технічним нормативом для розрахунку показника заробітної плати у бюджетній сфері відповідно до можливостей видаткової частини бюджету.

З метою забезпечення гендерної рівності та на основі проведених досліджень, на нашу думку запропонуємо:

- для цілеспрямованої роботи в умовах реформ суспільства на державному рівні повинен бути чітко визначений суб'єкт гендерної політики, мета та ресурси. Необхідно розробити та впроваджувати ефективні механізми, які забезпечать жінкам можливість брати участь у прийнятті суспільно важливих рішень;
- формувати культуру гендерного паритету у суспільстві;
- розвивати систему освіти, вільної від гендерних стереотипів, впроваджувати гендерний компонент на всіх рівнях освіти, проводити та застосувати результати наукових досліджень із гендерної проблематики у суспільному житті;
- активізувати проведення гендерного навчання керівників та відповідальних працівників органів державної влади та місцевого самоврядування;
- державним службовцям, посадовим особам органів місцевого самоврядування опрацювати методику проведення гендерних моніторингів та складання гендерних портретів сіл, селищ, міст та районів.

ВИСНОВКИ

Таким чином, проведений аналіз засвідчив, що в соціально- демографічній та соціально-економічній сферах суспільного життя області спостерігаються значні гендерні диспропорції, які спричиняють негативні наслідки для соціально-економічного розвитку трудового потенціалу Херсонської області.

Аналіз соціально-демографічних показників свідчить про значне скорочення населення області. При цьому в основі стійкої негативної динаміки простежується гендерні чинники: стабільна перевага жінок у загальній кількості населення, значний розрив у тривалості життя жінок і чоловіків. Така ситуація сприяє погіршенню загального демографічного навантаження на населення працездатного віку та його структури, що веде до загострення соціально-демографічної ситуації на рівні області.

Дослідження соціально-економічних показників розвитку області підтверджує гіпотезу про недостатнє використання трудового потенціалу жінок, як досить кваліфікованої та освіченої частини населення. Це може бути причиною значних втрат економічного потенціалу області та додаткових навантажень на соціальну сферу. Оскільки жінки мають менші заробітки, менші перспективи працевлаштування, вони часто виїжджають за межі області у пошуках роботи, що веде до негативних економічних та соціальних наслідків.

Низький рівень гендерної свідомості населення області призводить до посилення соціально-економічної диференціації залежно від статі, невідповідності фактичних можливостей жінок та чоловіків.

Література.

1. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018 – 2023 pp. URL: <http://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4> (дата звернення 18.02.2022).
2. Статистичний щорічник Херсонської області за 2020 рік / За ред. Н.Г. Мельничук. Херсон: Головне управління статистики у Херсонській області. 2021, 116 с.
3. Статистичний збірник «Жінки і чоловіки Херсонської області за 2020 рік»/ За ред. П. Солохіню. Херсон: Головне управління статистики у Херсонській області. 2021, 422 с.
4. Онікієнко В.В. Ринок праці та соціальний захист населення України: ретраналіз, проблеми, шляхи вирішення: науково-аналітична монографія/В.В. Онікієнко. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2013. – 456 с.
5. Статистичний збірник «Робоча сила Херсонської області 2019» / За ред. Л.Вісіч. Херсон: Головне управління статистики у Херсонській області. 2020, 134 с.
6. Статистичний збірник «Робоча сила Херсонської області 2019» / За ред. Л.Вісіч. Херсон: Головне управління статистики у Херсонській області. 2020, 134 с.
7. Аналітичний центр CEDOS (Центр дослідження суспільства) URL: <http://www.cedos.org.ua/>. (дата звернення 19.02.2022.)

References.

1. Council of Europe (2018), "Gender Equality Strategy of the Council of Europe for 2018-2023", available at: <http://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4> (Accessed 18 February 2022).
2. Mel'nychuk, N.H. (2021), Statystychnyj schorichnyk Khersons'koi oblasti za 2020 rik [Statistical Yearbook of Kherson region for 2020], Holovne upravlinnia statystyky u Khersons'kij oblasti, Kherson, Ukraine.
3. Solokhina, P. (2021), Statystychnyj zbirnyk «Zhinky i choloviky Khersons'koi oblasti za 2020 rik» [Statistical collection "Women and men of Kherson region for 2020"], Holovne upravlinnia statystyky u Khersons'kij oblasti, Kherson, Ukraine.
4. Onikiienko, V.V. (2013), Rynok pratsi ta sotsial'nyj zakhyst naselennia Ukrainy: retroanaliz, problemy, shliakhy vyrishennia [Labor market and social protection of the population of Ukraine: retroanalysis, problems, solutions], In.-t demohrafii ta sotsial'nykh doslidzhen' imeni M.V. Ptukhy NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
5. Visich, L. (2020), Statystychnyj zbirnyk «Robocha syla Khersons'koi oblasti 2019» [Statistical collection "Work force of Kherson region 2019"], Holovne upravlinnia statystyky u Khersons'kij oblasti, Kherson, Ukraine.
6. Visich, L. (2020), Statystychnyj zbirnyk «Robocha syla Khersons'koi oblasti 2019» [Statistical collection "Work force of Kherson region 2019"], Holovne upravlinnia statystyky u Khersons'kij oblasti, Kherson, Ukraine.
7. CEDOS (2022), available at: <http://www.cedos.org.ua/> (Accessed 19 February 2022).

Стаття надійшла до редакції 20.02.2022 р.